

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius, tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178,
faks. (8) 707 8551, el. p. bendrasisd@vrn.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. vasario 22 d. nutarimo Nr. 194 „Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – nuo 2024 m. sausio 1 d. Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – tarnyba) įsteigti Pakrančių apsaugos pasienio rinktinę (toliau – PAPR).

Sprendžiama problema:

Tarnyba, nuolatos vertindama valstybės sienos su Rusijos Federacija kontrolės užtikrinimo svarbą, šiuo metu privalo atsižvelgti ir į grėsmių tikimybę dėl neteisėtų migrantų krypčių reguliaraus susisiekimo keltais iš Klaipėdos uosto bei stiprinti gretimos valstybės sudaromų hibridinių grėsmių, galimų pavojų infrastruktūrai bei visuomenės saugumui, taip pat kitos neteisėtos veiklos jūros sektoriuje sistemingą rizikų vertinimą; turi užtikrinti, kad tarnyba bei Lietuvos kariuomenės Karinės jūrų pajėgos teritorinėje jūroje, jos pakrantėje bei Kuršių mariose veiktų koordinuotai; stiprinti teisėsaugos bei kitų valstybės institucijų bendradarbiavimą vykdant pakrančių apsaugai priskiriamas funkcijas. Jūros sienos apsauga turi sausumos sienos apsaugai nebūdingą specifiką ir veiklos aplinką. Jūros sienos kontrolės segmento personalui reikalingos specifinės kompetencijos ir specialiosios žinios; įgyvendindamas valstybės sienos apsaugos uždavinius teritorinėje jūroje bei jūrų pasienio kontrolės punktuose personalas turi būti pasirengęs vienu metu atlikti įvairialypes funkcijas (sienos apsaugą jūroje ir vidaus vandenyse, paiešką ir gelbėjimą, pasirengimą atnaujinti patikrinimus prie vidaus sienų uosto keleivių terminaluose), operatyviai pakeisti sienos apsaugos užduotis – koordinuoti ir nukreipti pajėgumus (laivus, gelbėtojus, stebėtojus), greitai persiorientuoti reaguojant į valstybės sienos bei kitus teisės pažeidimus, laivybos incidentus ir uosto infrastruktūros apsaugos lygį.

Vertinant Baltijos jūros regiono valstybių patirtį jūros sienų stebėjimo ir kontrolės srityje, galima paminėti, kad Lenkijos Respublikoje jūros sienos apsaugos funkcijas vykdo atskiras regioninis padalinys – Jūrų rinktinė, kuri užtikrina pasienio kontrolę uostuose įsteigtuose pasienio kontrolės punktuose (toliau – PKP), jūros sienos stebėjimą ir kontrolę.

Latvijos Respublikoje valstybinės sienos apsaugoje įsteigtos dvi valdybos (valdybos statusas atitinta tarnybos pasienio rinktinę) – Rygos ir Ventspilio, jos užtikrina pasienio kontrolę

uostų PKP (atsakinga Rygos valdyba) bei jūros sienos stebėjimą ir kontrolę (atsakinga Ventspilio valdyba).

Suomijos sienos apsaugos tarnyboje yra dvi pakrančių apsaugos funkcijas vykdančios rinktinės. Vakarų Suomijos pakrančių apsaugos rinktinės atsakomybės sritis – visa Suomijos pakrantė ir jos išskirtinė ekonominė zona bei Alandų salos, išskyrus Suomijos įlanką. Šis padalinys atsakingas už pasienio kontrolę, pasienio patikrinimus, gelbėjimą jūroje ir žalos aplinkai atviroje jūroje prevenciją. Suomijos įlankos pakrančių apsaugos rinktinės atsakomybės ruožas tęsiasi nuo Hanko iki rytinės Suomijos įlankos ir jūros sienos tarp Suomijos ir Rusijos. Pagrindinės šios rinktinės užduotys yra pasienio ir jūros saugumo užtikrinimas. Kalbant apie saugumą jūroje, pagrindinės užduotys yra paieška ir gelbėjimas jūroje bei žalos aplinkai prevencija.

Švedijoje jūros sienos stebėjimą ir kontrolę įgyvendina Pakrančių apsaugos tarnyba, kuri veikia atskirai nuo kitų sienos kontrolę vykdančių institucijų. Pasienio kontrolę PKP užtikrina Švedijos policija.

Siūlomos problemos sprendimo priemonės:

Tarnyba, norėdama tobulinti valstybės sienos kontrolės sistemos elementus perskirstant pajėgumus ir efektyvinant valstybės sienos jūroje apsaugą teritorinėje jūroje, už jos ribų ir Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste, ypatingą dėmesį skiriant rizikos vertinimui, operaciniam vadovavimui ir reagavimo pajėgumų valdymui, bendradarbiavimui su jūros kontrolės srityje veikiančiomis pagrindinėmis (Lietuvos kariuomenės Karinėmis jūrų pajėgomis, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija, Lietuvos transporto saugos administracija) bei kitomis (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo valdyba, uosto ūkio subjektais) valstybės institucijomis stiprinti, siekia įsteigti (atkurti) jūros ir Kuršių marių valstybės sienos kontrolę užtikrinantį tarnybos struktūrinį padalinį.

Į naujai formuojamos PARP pavaldumą būtų įtrauktos 3 tarnybos Pagėgių pasienio rinktinei (toliau – PR) šiuo metu pavaldžios Neringos, Uosto ir Palangos pasienio užkardos, užtikrinančios pasienio teisinio režimo kontrolę teritorinėje jūroje, patikrinimą kertant sieną Klaipėdos valstybinio jūrų uosto pasienio kontrolės punktuose, pakrantės stebėjimą bei pakrančių žvejybos laivų kontrolę.

PAPR turėtų tarnybos PR būdingus veiklos planavimo, rizikos vertinimo, kriminalinės žvalgybos bei nusikaltimų tyrimo pagal tarnybos kompetenciją elementus (skyrius ir pareigūnus) bei operatyvaus ir operacinio valdymo struktūrą.

Įgyvendinus minėtą tarnybos struktūrinio padalinio darbo organizavimo pakeitimą būtų:

- pasiektas efektyvus, operatyvus ir į konkrečią valstybės sienos apsaugos rūšį sutelktas rizikos procesų valdymas;
- nustatomi laivai, įtariamai arba naudojami neteisėtos migracijos, tarpvalstybinio nusikalstamumo ar kitais neteisėtais tikslais;
- efektyviau valdomi paieškos ir gelbėjimo darbai nelaimės vietoje;
- pagerintas operatyvus bendradarbiavimas su Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų operatyvaus valdymo padaliniais ir kitomis pagrindinėmis institucijomis, įskaitant bendradarbiavimą su užsienio valstybėmis, veikiančiomis laivybos ir jūros aplinkos kontrolės srityje;
- sudaromos geresnės galimybės veikti kaip viešojo saugumo subjektui jūroje užtikrinant aktyvesnę ir operatyvesnę reagavimą grėsmių atveju nacionaliniam saugumui svarbiuose objektuose (Būtingės naftos terminale, Klaipėdos suskystintų gamtinių dujų terminale) jūroje;

- sudarytos prielaidos stiprinti kriminalinę žvalgybą ir optimizuoti neteisėtos migracijos kontrolės priemones valstybės sienos apsaugos jūroje bei Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste;
- tobulinama tarnybos patrulinių laivų bei jūrinių katerių techninės priežiūros sistema.

Įgyvendinimo mechanizmas:

Nutarimo projektu siūloma pakeisti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. vasario 22 d. nutarimu Nr. 194 „Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – tarnybos nuostatai), 19 punktą ir nustatyti, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. tarnybą sudaro ne 3, o 4 PR. Šiuo metu, pagal tarnybos nuostatų 19 punktą, tarnybą sudaro 3 PR:

1. Vilniaus PR – įgyvendina tarnybos funkcijas pasienio ruože prie valstybės sienos su Baltarusijos Respublika ir Latvijos Respublika, veiklos teritorijoje esančiuose oro uostuose.
2. Varėnos PR – įgyvendina tarnybos funkcijas pasienio ruože prie valstybės sienos su Baltarusijos Respublika ir Lenkijos Respublika.
3. Pagėgių PR – įgyvendina tarnybos funkcijas pasienio ruože prie valstybės sienos su Rusijos Federacija ir Latvijos Respublika, teritorinėje jūroje, jos priekrantėje, jūrų ir veiklos teritorijoje esančiuose oro uostuose, Kuršių mariose.

Priemonių kaštai:

PAPR būtų įsteigta (atkurta) tarnybos Pagėgių PER padalijimo būdu, perskirstant saugomus valstybės sienos ruožus, tarnybos priemones ir Pagėgių PR esančias pareigybes tarp PR. Papildomų pareigybių ir lėšų poreikio nebus.

Kitos nuostatos:

Nutarimo projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatom.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo atlikti nereikia.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų ir nenotifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Priėmus keičiamą nutarimą tarnybos vadas turės priimti teisės aktus (patvirtinti PAPR ir jos padalinių nuostatus).

Nutarimo projektas derintas su Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija ir Užsienio reikalų ministerija. Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija ir Teisingumo ministerija Nutarimo projektui pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Užsienio reikalų ministerija per nustatytą terminą išvados nepateikė, todėl laikoma, kad ji pritaria Nutarimo projektui.

Nutarimo projekto rengimą koordinavo VRM Viešojo saugumo politikos grupės (vadovas Darius Domarkas (tel. (8 5) 271 8881, el. p. darius.domarkas@vrm.lt) patarėjai Gabija Tamulevičienė (tel. (8 5) 271 7224, el. p. gabija.tamuleviciene@vrm.lt) ir Dainius Cicėnas (tel. (8 5) 271 8521, el. p. dainius.cicenas@vrm.lt), tiesioginė rengėja – tarnybos Teisės skyriaus (vedėja Lina Matulienė, tel. 8 707 57339, el. p. lina.matuliene@vsat.vrm.lt) vyriausioji specialistė Lina Jurgelevičienė (tel. 8 707 59364, el. p. Lina.Jurgeleviciene@vsat.vrm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
2. Suinteresuotų šalių išvados, 1 lapas.

Vidaus reikalų ministrė

Agnė Bilotaitė

Gabija Tamulevičienė (tel. (8 5) 271 7224, el. p. gabija.tamuleviciene@vrm.lt)